

Sisäministeriön rahapika- arpakuuleminen 11.2.2026

**Riitta Matilainen
Rahapelihaittayksikön
päällikkö, VTT
EHYT ry**

Tutkimus: raaputusarpojen piirteitä (1/2)

- Uusimpien tutkimusten mukaan **arpajaistuotteiden aiheuttamia haittoja on aiemmin aliarvioitu.**
- Raaputusarvat ovat matalamman riskin rahapeli verrattuna esim. online-kasinopeleihin, mutta **merkittävä vähemmistö kokee taloudellisia, terveydellisiä ja sosiaalisia haittoja niiden takia.**
- Raaputusarvojen yhteys ongelmapelaamiseen on heikompi kuin korkeamman riskin peleissä, mutta **ne eivät ole haitattomia.**
- Läheltä piti -tilanteet lisäävät turhautumista ja kannustavat pelaamaan tappioista huolimatta. **Ne vahvistavat virheellistä käsitystä “melkein voitosta” ja lisäävät sitoutumista pelaamiseen.** Haittavaikutusta vahvistavat myös **välittömät tulokset.**

Tutkimus: raaputusarpojen piirteitä (2/2)

- Nuoret, nuoret aikuiset ja usein pelaavat ovat erityisen alttiita raaputusarpojen haitoille ja ongelmapelaamiselle.
- **Raaputusarpojen lahjaksi saaminen liittyy suurempaan ongelmapelaamisen riskiin ja varhaiseen pelikäyttäytymiseen.**
- Matalampi kognitiivisen pohdinnan taso lisää haavoittuvuutta ja altistaa ongelmapelaamiselle.
- **Raaputusarvat ovat yli 18-vuotiaille tarkoitettu rahapelituote. Raaputusarvat ovat nuorille ennen kaikkea ensiaskeleita rahapelaamiseen, sillä ne ovat edullisia, helppoja ja helposti saatavia.** Tutkimus ei kuitenkaan viittaa siihen, että nuoret käyttäisivät raaputusarpoja korvikkeena silloin, kun muita rahapelimuotoja ei ole tarjolla.

Mitä EHYT esittää?

- **Nykyinen sääntely on tarpeellinen eikä voiton lunastamista tule laajentaa**
EHYT vastustaa raaputusarpojen voiton lunastamisen helpottamista, koska voimassa oleva lainsäädäntö suojaa tehokkaasti haavoittuvia ryhmiä ja ehkäisee rahapelihaittoja. Kaikkien rahapelien ikärajan tulisi olla 20 vuotta (koskien myös voittojen lunastusta).
- **Raaputusarpojen riskirakenne edellyttää tiukkaa sääntelyä**
Tutkimus osoittaa, että raaputusarpojen rakenteelliset ominaisuudet lisäävät pelihaittojen riskiä, mikä perustelee nykyisen sääntelyn ylläpitämistä ja vahvistamista.
- **Alaikäisten ja nuorten suojeleminen on keskeinen syy lainsäädännölle**
Raaputusarpoja ei tule normalisoida lahjoina tai helposti lunastettavina tuotteina, sillä saatavuus nuorten tavoittamissa kanavissa lisää heidän altistumistaan ja voi vaikuttaa haitallisesti pelikäyttäytymiseen. Lainsäädäntö on säädetty rajoittamaan tätä altistusta.
- **Voiton lunastus- ja lahjoituskäytäntöihin liittyy merkittäviä sudenkuoppia**
Voiton lunastamisen salliminen voisi madaltaa pelaamisen kynnystä, lisätä Veikkauksen asiakasrekisteriin liittymistä ja normalisoida arpojen antamista lahjaksi. Tämä olisi kulttuurisesti ja haittojen näkökulmasta ongelmallista.

Muut huomiot

- EHYT korostaa, että **hallintovaliokunnan lausumista** (HaVM 28/2025 vp) **pitäisi edistää myös lausuma 1:stä** eli selvitystä pelistorekisteriin perustuvasta järjestelmästä, jossa pelaaja voisi asettaa itselleen keskitetyn kaikkia pelintarjoajia koskevan yhteisen tappiorajan. On nurinkurista, mikäli vain raaputusarpoja koskevaa lausumaa selvitetään näin pikaisessa tahdissa.
- EHYT painottaa, että **valtioneuvoston tulee hallintovaliokunnan lausuman 2 mukaisesti huolehtia järjestelmän viranomaisvalvonnan ja pelihaittojen vastaisen työn toimintaedellytyksistä ja resursseista**. EHYT kiinnittää huomion myös **oikeuskanslerin lausuntoon 7.2.2025** (OKV/2393/23/2024), jossa pidettiin moitittavana sitä, että rahapelihaittojen ehkäisyn ja vähentämisen kokonaisuuden turvaamista peliyhtiöiden voittojen prosenttiosuudella ei ollut selvitetty kiireen takia. Tälle olisi nyt aikaa, koska järjestelmämuutos astuu voimaan vasta 1.7.2027.

EHYTin 50 ratkaisua -paperi

Rahapelihaittojen vähentämiseksi tarvitaan riskipelaajiin ja ongelmapelaajiin kohdennettuja toimia, mutta myös koko väestöön ulottuvia, rakenteellisia ratkaisuja.

- Parannetaan kanavointiastetta ja suojellaan pelaajia ottamalla käyttöön järjestelmä, jolla estetään pelaaminen ja maksutapahtumat lisenssin ulkopuolisille rahapelitoimijoille.
- Laajennetaan rahapelilain 94 § siten, että se mahdollistaa rahoituksen rahapelihaittoja ehkäisevälle työlle ja takaa riittävän rahoituksen rahapelihaittojen vastaiseen työhön.
- Tarkennetaan rahapelien markkinointirajoituksia.
- Lisätään rahapelilakiin kaikkia yksinoikeus- ja lisenssitoimijoita koskeva keskitetty talletus- ja/tai tappioraja.
- Lisätään rahapelilakiin nuorille aikuisille (18–24-vuotiaat) tehostettu huolenpitovelvollisuus.
- Ohjataan THL:lle ja pelihaittajärjestöille riittävät resurssit rahapelilain muutosten ja kanavointiasteen seurantaan, arviointiin ja haittojen ehkäisyyn.

Lähteet

- Booth, L., Thomas, S., Moodie, R., Peeters, A., White, V., Pierce, H., Anderson, A., & Pettigrew, S. (2020). Gambling-related harms attributable to lotteries products. *Addictive Behaviors*, 109, 106472. <https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2020.106472>
- Bournemouth University Gambling Research Group. (2025). Risks to young people from slot machines, online casinos and scratchcards. <https://www.bournemouth.ac.uk/news/2025-01-22/bu-research-identifies-risks-young-people-slot-machines-online-casinos-scratchcards>
- Delfabbro, P., & Parke, J. (2021). Empirical evidence relating to the relative riskiness of scratch-card gambling. *Journal of Gambling Studies*, 37, 1007–1024. <https://doi.org/10.1007/s10899-021-10033-2>
- EHYT ry: PUHDASTA VOITTOA. Ehkäisevä päihdetyö EHYTin 50 ratkaisua talouden, työllisyyden, terveyden ja turvallisuuden parantamiseksi päihde- ja rahapelihaittoja vähentämällä. Luonnos 4.2.2026
- GREO Evidence Brief. (2019). Scratch card near miss outcomes. <https://doi.org/10.33684/2019.004>
- Kundu, P. V., Pilver, C. E., Desai, R. A., Steinberg, M. A., Rugle, L., Krishnan-Sarin, S., & Potenza, M. N. (2013). Gambling-related attitudes and behaviors in adolescents having received instant (scratch) lottery tickets as gifts. *Journal of Adolescent Health*, 52(4), 456–464. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2012.07.013>
- Stange, M., Walker, A. C., Koehler, D. J., Fugelsang, J. A., & Dixon, M. J. (2018). Exploring relationships between problem gambling, scratch card gambling, and individual differences in thinking style. *Journal of Behavioral Addictions*, 7(4), 1022–1029. <https://doi.org/10.1556/2006.7.2018.131>
-

Kiitos!

riitta.matilainen@ehyt.fi
p. 040 707 6960

